

Силабус курсу:

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	051 «Економіка», 076 «Підприємництво та торгівля»
<i>Рік підготовки:</i>	4
<i>Семестр викладання:</i>	весняний
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	4,5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	іспит

Автор курсу та лектор:

к.держ.упр., доц. Ольшанський Олександр Вікторович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри економіки і підприємництва

посада

oov2012@ukr.net

електронна адреса

+38-050-328-71-38

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

Касаткіна Марина Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

старший викладач кафедри економіки і підприємництва

посада

kasatkina@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-050-280-27-18

телефон

месенджер

509аГК, за

розкладом

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

формування знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану і напрямів регіонального розвитку економіки, екологічних знань, місцевого самоврядування та місцевого розвитку, мислення та свідомості економістів.

Результати навчання:

студент *повинен знати:*

закономірності, принципи й фактори розвитку регіонів та розміщення продуктивних сил; основи методології економічного обґрунтування розміщення виробництва; форми й регіональні особливості територіальної організації виробництва; особливості розміщення виробничих комплексів України; сучасний стан і тенденції в міжнародному територіальному розподілу праці; сутність, форми й механізми державного регулювання при реалізації економічної політики; наукові засади та економічний механізм раціонального природокористування; сутність, принципи, інструменти децентралізації; специфіку управління розвитком системи місцевого самоврядування населеного пункту та регіону; сутність, принципи та інструменти демократії участі; теоретичні засади та принципи формування бюджетів участі; поняття, механізми, методи та інструменти сфери планування територій та місцевого економічного розвитку.

вміти, *мати навички:*

на основі використання загальнонаукових та спеціальних методів здійснювати аналіз господарської діяльності у регіонах з метою виявлення проблем та пошуку шляхів підвищення ефективності її функціонування на сучасному етапі та у майбутньому; здійснювати аналіз економічних процесів, пов'язаних з певними змінами інституціональної структури, що відбуваються на різних рівнях економічних відносин і є необхідними передумовами забезпечення надійності та ефективності перебудованих процесів у регіональній економіці.

Передумови до початку вивчення:

Базові знання та вміння із дисциплін «Економічна теорія», «Макроекономіка».

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

051 «Економіка»

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність бути критичним та самокритичним.
3. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.
4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.
5. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
2. Здатність здійснювати діяльність з дотримання вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ /ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Предмет, метод і завдання дисципліни	0,5/0/0,5	Мета та задачі курсу. Основні терміни та поняття. Основні концепції розміщення продуктивних сил Тюнера, Вебера, Леша, сучасна концепція та інші) і регіональної економіки.	Участь в обговоренні Тести Реферати
2.	Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів.	0,5/0/0,5	Економічні закони, закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил. Показники розвитку продуктивних сил (ПС).	Участь в обговоренні Тести Реферати
3.	Економічне районування та територіальна організація господарства.	0,5/0/0,5	Основні поняття економічного районування. Типи економічних районів. Мезорайони, макрорайони. Показники спеціалізації району. Економічні мезорайони України.	Участь в обговоренні Тести Реферати
4.	Регіон у системі територіального поділу праці	0,5/0/0,5	Територіальний поділ праці. Регіон: поняття, характеристика та участь у територіальному поділі праці. Поняття та особливості проблемних регіонів.	Участь в обговоренні Тести Реферати
5.	Сутність і мета і завдання регіональної економічної політики.	0,5/0/0,5	Сутність, мета і напрями регіональної політики. Основні цілі та принципи регіональної економічної політики. Завдання регіональної економічної політики України	Участь в обговоренні Тести Реферати
6.	Механізм реалізації регіональної економічної політики.	0,5/0/0,5	Основні складові механізму реалізації регіональної економічної політики. Нормативно-правова база державної регіональної політики.	Участь в обговоренні Тести Реферати
7.	Господарський комплекс України, особливості структури та трансформація в ринкових умовах.	1/0/1	Галузева структура народного господарства. Економічне обґрунтування галузевого розміщення виробництва. Форми територіальної організації промисловості.	Участь в обговоренні Тести Реферати
8.	Природний та	1/0/1	Правила природокористування.	Участь в

№	Тема	Години (Л/ЛБ /ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	трудоресурсний потенціал України.		Земельні, водні, агрокліматичні, мінерально-сировинний, рекреаційні ресурси. Економічна оцінка природно-ресурсного потенціалу. Розміщення населення. Національний та соціальний склад. Сільське населення та населення міст. Вплив трудових ресурсів на розміщення галузей народного господарства. Зайнятість та безробіття. Види міграцій.	обговоренні Тести Реферати
9.	Міжгалузеві господарські комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення.	0,5/0/0,5	Розміщення галузей паливно-енергетичного, металургійного, агропромислового, транспортного, хіміко-лісного комплексу, галузей машинобудування та виробництва товарів народного споживання. Розміщення галузей хіміко-лісного комплексу, галузей машинобудування та виробництва товарів народного споживання.	Участь в обговоренні Тести Реферати
10.	Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем.	0,5/0/0,5	Економічна динаміка регіонів: чинники, пропорції, тенденції. Соціальне вирівнювання регіонів.	Участь в обговоренні Тести Реферати
11.	Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку.	1/0/1	Економічний стан регіонів України. Показники регіонального розвитку. Комплексний розвиток регіонів. Підприємства регіону в ринкових умовах. Трансформація промислових комплексів.	Участь в обговоренні Тести Реферати
12.	Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури.	1/0/1	Міжнародний розподіл праці. Основні форми зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішня торгівля. Зовнішньоекономічна політика. Інтеграція країни в європейські та інші світові структури.	Участь в обговоренні Тести Реферати
13.	Фактори сталого розвитку продуктивних сил.	0,5/0/0,5	Міжнародні та внутрішні чинники, що зумовлюють необхідність переходу України до сталого розвитку. Мета та принципи сталого розвитку України.	Участь в обговоренні Тести Реферати
14.	Наукові засади раціонального	0,5/0/0,5	Економічне зростання, бідність і навколишнє середовище.	Участь в обговоренні

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	природокористування		Екологізація економіки, оцінка рівня екологізації.	Тести Реферати
15.	Екологічний моніторинг і система екологічної інформації.	0,5/0/0,5	Законодавчий моніторинг у сфері екологічного менеджменту. Основні нормативно-правові акти в сфері природокористування.	Участь в обговоренні Тести Реферати
16.	Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища.	1/0/1	Природні ресурси та їхня економічна оцінка. Економічні методи регулювання охорони навколишнього середовища. Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів. Принципи визначення плати за використання природних ресурсів.	Участь в обговоренні Тести Реферати
17.	Економічна та соціальна ефективність упровадження природоохоронної діяльності	1/0/1	Ресурсозбереження як чинник підвищення ефективності суспільного виробництва. Державна програма охорони навколишнього природного середовища. Стратегічні напрями розвитку галузей народного господарства та забезпечення охорони природно-ресурсного потенціалу. Ефективність заходів з охорони навколишнього природного середовища. Збалансоване використання і відновлення природних ресурсів.	Участь в обговоренні Тести Реферати
18.	Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього середовища	0,5/0/0,5	Міжнародний досвід та особливості регулювання і планування природоохоронної діяльності в країнах світу та в Україні. Екологічне право. Міжнародне екологічне право. Національне екологічне право	Участь в обговоренні Тести Реферати
19.	<i>Децентралізація та розвиток місцевого самоврядування.</i>	1/0/1	Структура та зміст децентралізаційних процесів. Державна політика у сфері місцевого самоврядування. Розвиток системи місцевого самоврядування. Співробітництво територіальних громад.	Участь в обговоренні Тести Реферати
20.	Формування та організація роботи органів місцевого самоврядування.	1/0/1	Місцеві вибори. Служба в органах місцевого самоврядування. Регламенти і процедури в органах місцевого самоврядування.	Участь в обговоренні Тести Реферати

№	Тема	Години (Л/ЛБ /ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Прийняття рішень в органах місцевого самоврядування.	
21.	Демократія участі та організація надання послуг населенню	1/0/1	Поняття та сутність демократії участі / партисипативної демократії у місцевому самоврядуванні. Механізми прямої / безпосередньої демократії на місцевому рівні. Система комунікацій на місцевому рівні. Адвокасі як інструмент розвитку територій. Запровадження партиципаторного (громадського) бюджету. Організація надання послуг населенню.	Участь в обговоренні Тести Реферати
22.	Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування	1/0/1	Право комунальної власності в Україні та особливості його реалізації. Функціональне та проектне управління різними видами комунального майна та суб'єктами господарювання комунального сектору економіки. Ідентифікація проектів в рамках здійснення державно-приватного партнерства у комунальному секторі економіки. Управління земельними ресурсами територіальної громади. Бюджетна політика на місцевому рівні	Участь в обговоренні Тести Реферати
23.	Планування територій та місцевий економічний розвиток.	1/0/1	Планування розвитку територіальної громади. Місцевий економічний розвиток.	Участь в обговоренні Тести Реферати

Рекомендована література

1. Регіональна економіка: Навч. посібник / Савченко В.Ф. – К.: Кондор, 2012. – 339 с.
2. Розміщення продуктивних сил України: Підручник / За ред. Проф. Є.П. Качана. - К.: ВД "Юридична книга", 2001. - 552 с.
3. Державне регулювання регіональної економіки / За заг. ред. Д.е.н., проф. Захарченка В.І. - Харків - Львів - Одеса: ТОВ "Одіссей", 2003 р. - 592 с.
4. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С.М. Чистов, А.Є. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2000. – 316с
5. Л.Г. Мельник. Екологічна економіка: Підручник. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2003-348с
6. Царенко О.М., Несветов О.О., Кабацький М.О. Основи екології та економіки природокористування. Курс лекцій. Практикум: Навчальний посібник. -2-ге видання. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2004.-400с
7. Регіональна економіка. Підручник // За ред. проф. Качана Є.П. 2008.– 749 с.
8. В.Л. Тодосійчук. Регіональна економіка: Підручник. – Вінниця, ВДАУ, 2008. – 434 с.
9. Семенов В.Ф. Регіональна економіка: Навчальний посібник. – Київ, МП «Леся», 2008. – 595 с.
10. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 110 с.
11. Євтушенко О. Н. Місцеве самоврядування в Україні : теорія та практика становлення : [навчальний посібник] / О. Н. Євтушенко, Т. В. Лушагіна. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ імені Петра Могили, 2013. – 316 с.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Регіональна економіка та місцеве самоврядування» (для студентів, що навчаються за спеціальностями 051 «Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність») / уклад. Ольшанський О.В., Серебряк К.І., Касаткіна М.В. – Сєвєродонецьк: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2018. – с. 28.

Оцінювання курсу

За вчасне та повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Присутність та активність роботи здобувача на лекційних та практичних заняттях	10
Реферати	20
Тестування за темами	20
Іспит	50
Разом	100
Додатково за бажанням студента до оцінки може бути враховано 10 балів за підготовку та публікацію тез в межах дисципліни, але сумарна оцінка не може перевищувати 100 балів.	

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Здобувач може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувач можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання. Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.